

"բերդամէջ, փողցամէջ, քաղաքամէջ՝" — 13.
 Վ էջ 473 "ուր իրասու սառութեան է, անդէն
 եւ յանցանքն ազատութեան" = W թղ. 230ա,
 "անդ են եւ յանցանքն" — 14. Վ էջ 474
 "յայտ է աւամիկ, = W թղ. 230ա ի յայտ
 է" — 15. Վ էջ 475 "մերկացեան զուսկր
 իր, = W թղ. 230 "մերկաց եւլու հման.
 քիւ քիւ արդիշու ունեց զուսկր իր" —
 16. Վ էջ 475 "եւ ասեր (sic) յայտը" =
 W թղ. 230բ "ասեն" — 17. Վ էջ 477 "եր-
 կաթն եւ քայլք իրիմանցը" = W թղ. 231ա
 "քարին, որով աւորու անկանոն յունակին կը
 չնախի, — 18. Վ էջ 477 "ի պարթեաց թա-
 գուորց Պարոցն" = W թղ. 477 "ի պար-
 թեացը" — 19. Վ էջ 479 "ըստիւաց տեր
 զունչ հար իրոյ, եւ ի տանէ հար իրոյ զիս
 ընտրեացն" = W թղ. 232ա "զունչ հար
 իրոյ եւ ի տանէ հար իրոյ" — 20. Վ էջ
 480 "ինդ բ բ բ բ մեջ եղած է
 "ինդրէն, թղ. 232ա — 21. Վ էջ 480 "զեղու-
 չափ քարոցն" = W թղ. 232ա "զն ոյն
 չափն" — 22. Վ էջ 480 "զի տեղին են" =
 W թղ. 232ա "զի եւ տեղին են" հման.
 2 աւել-Ա յ ը թ. էրեւ էջ 168, ձան. 2. —
 23. Վ էջ 482 "բաղաւ ամբապարիս քազա-
 քարին, 2եռ. ունի "բաղաւ ամբապարիս քա-
 զաքարին, թղ. 232բ" — 24. Վ էջ 484 "եր-
 երթեալ էն" = W թղ. 233 "չւն է ին եր-
 թեալն" — 25. Վ էջ 485 "յառաջնորդն" =
 W թղ. 233բ "առաջնորդն" — 26. Վ անձ.
 "այս առաքեցան" = այս ինքն առաքեցան :
 — 27. Վ էջ 486 "եւ առան նորս այնքին աստ
 նմանէն" = W թղ. 234ա "զն ոսան ունի
 "զուրու ի փոխարէն, "անդրէին կը մնայ անորոշ" :
 — 28. Վ էջ 488 "անկա ընդ մեջ աշաց թա-
 գուորին" 2. ունի թղ. 234բ "ի մշջն" —
 29. Վ էջ 488 "ոչ թաղեցան նու ի զերեզ-
 ման թաղաւորաց, W կը յանելու "ըստ
 աւրինի թագաւորացն, թղ. 234. —
 30. Վ էջ 489 "իրու թագաւորեցան" = W
 թղ. 234բ "իրեւն" — 31. Վ էջ 491 "վայ-
 ը եաց զմինին նոց ի վերյա գերելմանցն, W
 ունի "վայեաց, հման, վերը հաս. 11 (Ուկ-
 նութիւն թագաւորութեան)" — 32. Վ էջ 491
 "դառա ի տան տեսան" = W թղ. 235 "ի
 տանն" — 33. անդ. "պատառեաց զպատմա-
 նան իրը" = W թղ. 235 "պատառեաց աւուն",
 աւս 2 աւել-Ա յ ը թ. էրեւ էջ 240: —
 34. Վ էջ 493, Յանենա ըրտափ եւս առաւել
 պարտ եւ պաշաճ էր, որ ճմարիս Աստուածն
 ուներ եւ ու ելաներ ի մարտ պատերազմին =
 W թղ. 236ա "դրշափ եւս առաւել պարտ եւ
 պատմաճ էր — որ (որ չկը) զբանիրս Աստուածն
 ուներ իւր — չելան է լ ի մարտ պատերազմին :

Հ. Ա. ԱՄՐԻԱՆԸ

ՑՈՒՑԱԿ ՀԱՅԵՐԵՆ ԶԵՐԱԳՐԱՑ ՆՈՐ-ԲԱՑԱՀԵԼԾԻ

Ուղարկ Ձևուորաց Ս. Աստուածածին մայր եկա
 զեցայօ:

(Հայունականին)

31.

ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՍԱԿՄՈՍ, ՏՕՆԱՑՈՅՑ

ԹԱՅԻ = 1853.

ԹՈՒՂԹՄ 242 (արդի վիճակն մէջ) : — ՄԵ-
 ՓՈՒԹԻՆՆ 25×20×4 սմ.: — ԳՐՈՒԹԻՆՆ երկան,
 իրապատճեղ՝ 19-6 սմ.: — ԴԻՌ բարովիր. Թամար
 սև, վերապեղ, սկրինապեղն ու պակասաննը
 կարմր. տող 21, տամարյիթն մէջ 28: — Նիմէն թուզ:
 — ԿԱՄՄՎ կաշանաւ տախտակ, մինա բուրովիլի քարովի-
 ած: — ՄՄԿԱՎԱՄԹԵԱ ՊԱԿԱՄԱՆ շայու: — ՀԱԿԱՎ-
 ՄԱՍԻՄ պատուած, թափթիած. ԹՎԹԻՌ պակաս,
 անգրածածին: — ԴԱՏՄՐՎ ԹՈՒՅԹ էլ 102թ: — ՀՈՒ-
 ՄԱՑԱՑԱՑԱՐԴ-Թ մկան. բախ մի գելապարզեր շատ
 մարտունած: — ԳՐՈՎ Մարտունած տող 1 պարագանէ:
 ԹՈՒՅԹԻՆ 1645ն մինչւ 1663 (ծորու-
 թեան պատուած թող թէ 8 տաքին վերացուցած
 է), տէր գրին:

Կը պարունակէ. ժամագիրք էջ 1ա—102թ.
 Առաջի Մարտի էջ 108ա—213թ. Տօնացց էջ
 214ա—239ա. Թագաւորք ապաշխարութեան են
 էջ 239թ—242թ:

ՑՈՒՑԱԿԱԿԱԿՐՈՒԹԻՒՆՆ. Էջ 29ա. Վայ է
 ամեար քիչ:

Էջ 29ա. Վայ է քեզ ամեար և փթաւա գրիւ:
 Էջ 62ա. Վայ քեզ ամեար գրիւ. Ալ. 4. մա-
 սոյ (60 ամայ) եզրու ու անիս ման բարի գայ քեզ
 գոտանինին:

Էջ 72ա. Վայ ինձ անարժան զայզ մեցը փուլ:
 (Նոր գրիւ) Ծիկերէ ի տղն ամեակալ:

Էջ 73թ. Փառք ամեն իւ երրութեան հաւը
 և որդյ և նոգին որոյ յարիւնան յահանիից:
 Ամեն Գրեցու. Ասենակիցք. Շեման անարժան
 գրիւ մարտիր" ի: Ի թվինիս հայոց. ա. Ճ. ի Թվինիթէ
 պարու աշաբառն. "ի Հոյուտեան. Եթ աթացուած աթ աթացուած զարտիքների մէջ հայոց. Փի-
 զու. պիլ եւ քաջ ըստանականներ: Քրցան ի յեր-
 կին պատքիրան. "ի գետաղն որ կոյի փառակայ. ընդ
 համեստա որբայ գեղորա. որ կոյի ձորյ վայք:

Էջ 102ա. Եղինի. մարտիրն քիւլ մեծեցէ:
 Ով աշաց լոյն Սաղման երգնեց: Ի թվին և պ.
 Էջ 200ա. Ի թվին հայոց. ա. Ճ. Եր: Ան-
 մազացիր իւրանք. Ով ապահ լոյն Հայոց և Եղորաց.
 Եր. անց եմ: Աշըն վատեր է: Աւան թէ Բնձ լի-
 նիմ. Սեղաք փթանալ է հոգին:

Էջ 218թ—219թ (այլ գրիւ Նորացիր):

Թիւ արկանեմ" ի քարտիք.
 աւն մատամիքն քիրթ ազի.
 յոյն ի սորոնց արց արտափիք.
 մաւծամիք էրու յոբեկանի.
 պարէւք քասնից յօնայք.

մով հաշիւ յանկ ելամի:
Թեպուս գրաս գիրս քը.
Մինս լիցէս քահանդի .
Քերականութիւն

ախու 1 բայ Վ ջնդունելութիւն և գերանուն է նախու
գիր 1 + մայքու 2 + զնկ 3 + որ և աճեն. բ
յորել” եւ յօսուս չին քանեն որ և արն չիտ նն.

Որ ենթ տասնին կըսըն թիկ ասացեալ. Վ
եւ յինարար չնդ երիերեւ շարաբեան. Վ Ե՛՛
բայն իւր պարագուիք ափիվ տառ մտաւու. Դ
արիտասնին չին պրփեւրին հալլէցեալ. Յ Յ
երիակ թեւու. զիր մինսուս յանկ ելեալ. Յ

Դ անդամ է ծըն. կանէ ած. եւ Վ + ընդ Նն. բայն
եւ իւր պարագուիք Դ են. եւ արիտասնին Յ + Խն.
եւ պրփեւրն Օ են. եւ եկայն Վ են. որք ժողովաւուց
լինի պէ՞զ: ուսուս զայն:

(Արդին իւղն դրայ). ումէն յօսու իւ ուսուսուց
առն զրայցիս եւ զայցիս. եւ ումէն եւ ամէց
ցորեան պէն սպացու որ ուսուրն Շ զւշ նատէր պինչէ
աղցեալ ջաղցէն ՚ի տառ դրայ: Ննեպու եւ զարդի:

32.

Յ Յ Յ Ս Ս Ա Ւ Ի Ո Ւ Ր Բ

?

ԹՈՒՐԹՈՒ 617: - ՍԵԾՈՒԹԻՒՆ 39×28×14 ամ.:
- ԳՐՈՒԹԻՒՆ երկիւն, իրաքանչիւր 29×4, 5 ամ.:
- Գիր պուղուր. թասար սաւ, վարսագիրը սկզբանա-
տովնեւ ու սկզբանատուր աղիւսաւոն, կամոր բա-
լի գոն: Յո՞ր 37: - Նո՞րմ թւութ: - ԿԱՀԱՐ կահապատ
փայտ: - ՄԱՐՄԱՐԾՈՒՑ ՊՈՒՊՈՎԱԼ կայ: - ՀԱ-
ԳԱՄԱՍՆՔ բասական սաւ, թեն կազմ քայրաւուած
պերջն թերթեալ պատուած: - ԴԱՏԱՐ ԹՈՒՂԹ
չկայ: - ՀՈՒՄԱՅՆԱԾՈՒՐԴՐԸ բասական սաւ պատու-
շուի: ԳՐԻՉ Դաւիթ. սուսող՝ Կասպար Սոլորւսաց
տեղ եւ թուսան անսպա:

Սատեանս է Յայումաւուր. նոր Վկաներէն
ուսի Աւադ. Սալմասոցի, Յովհաննես Խոսթէցի,
Յիմար Ավանցից, խահակ Պարիկ, Թամոր, Յով-
սէփ Դուռնեցի, Թեկոդորո Սերսասոցի, Ստեփանոս
Սերսասոցի, Զաքարիոս Կաթուրիցի, Խոսրով
Դանձակիցի, Տեղիքմթ եւ Կարսակս Վահեցի,
Գյարնեն Սերսասոցի: Առօն մեջ նորուոյնն է
Յովհաննես Խոսթէցի († 1438), որով Զեւսպիրս
այս թուէն յետոյ միայն կոնյս ըլլու:

ՅԻՇԱՍԱԿԱՍԴՐՈՒԹԻՒՆՔ. կան ամէն զիսու-
րանութիւնն վեր, որնցմէ կը գնենք միոյն ամէնն
ընկարածիւնը եւ անոնք որ որեւէց նոր անեկու-
թիւն մը կը պարւակին եւ նախորդներուն կը կնու-
թիւն չեն միոյն:

Եջ 1ու (որ կիսուին փակցուած է կողին) առզ
մի վրացէն դրամթիւն:

Եջ 4ր (ոյլ դրէ, ազօթք գլուցաւք. աշացաւ ի
մանապարհորդցաց):

Ել 7ը (ուսունցիւն վրայ փակցուած կատառ-
դոյն թիկիք մը վրայ) Խուօս (= հւանձ) մկանիւն. եւ
կուց զաւանին. եւ որուցոյն զաւային. կարագեմին
պետուին և պորուին. եւ հարակեռն եւ թռուացին
եւ մամ պազմանաց. Կիցցը եւ ունին զիոց եւ մեծ
որոշ առաջորդց մեծ պրոմարի (առաջ յիշառաւու-
թիւնը եւ այս աեսակ նոր կպցուած թռութ. ուրիշ
տեղ յի պատուհիր):

Ել 206ու. Ար եւ բարեխօսէ առ քն սաացոցի
զրցու սպասուանց զաւարին եւ կազմցուն գուլքամին
եւ ծնօզցուն. հօրի առաքերին եւ մըր խաթաւուն եւ
որդոցն մէլցուն եւ կողակցուն մամիժաւին: Է նուն
ըրուս որպացի. բաղդապարին, Թաղիննի. զաւիննի. եւ
գուտերացի. մարիամին. փերիխանին. գարելիննի. կարո
դացոցաց եւ լուցոց եւ որք ուցի:

Ել 360ու. Արցին աղմիի. քն ուղրի քն ացցի
գրցոց սպասուանց զաւարին եւ իւր կողակցուն գուլք-
ամին իւր պացուն մէլցուն բարդաբորին: Թիվին
զաւին եւ ծնօզցուն նորին հօրն առաքերին: Է մըր խա-
թաւունի զաւերանը եւ մեծ պազմանացին: Եւ միներդ
յահան իւրցուն եւ մեղապար զաւիթ գծութիւն կազմու-
ցուին եւ լու:

Ել 367ու (սորին լւսանցիւն վրայ յիշեալ
առանեներէն գուրը սուր գրէն մէկ կուեցուէ) Յազն
իւր կողակցուն միանցուին:

Ել 468ու (սորին լսանցիւն վրայ սուր գրէն
իւնորպիքի) եւ մըրուոր. եւ անարժան. ի ներ. ծառայ. ուղ. սիմոն. զիեցի. ովլ ու. կարու ա մե-
րուն. սպարի. սահն. մազուր. սնզակի. յիշն պէն
ժամանակի (զամանակ):

Ել 474ու (սովորականեներէն դուրս կուեկնու.
իւնպէն եւ ուղըւը) ... եւ հզբարը (իման Գաւազիք)
սորիննին և մամիննին:

(Հ-Յ-Յ-Յ-Յ-Յ)

ՀՐԱԶՋԱՑ ԱԺԱՌՈՒՆ

Ա Ա Յ Ե Ն Ս Խ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

Des heiligen Irenaeus Schrift zum Erweis der apo-
stolischen Verkündigung. Aus dem Armenischen
übersetzt von Dr. SIMON WEBER, ord. Professor
an der Universität Freiburg i. Br. Kempten und
München 1912. (լ լու Բիблиothek der Kirchenväter.
Des heiligen Irenaeus ausgewählte Schriften, II. Bd.,
S. 588—650 = XVIII + 68).

Ցցցք ի սուտչին հրատարակութեան ու
թարգմանութեան անհատներմ սխայներն ու
գայթումներ քաջամամիւր ուղղագրական առա-
ջականիւններուն առիթ առին ազգային ու
սուր թերթերուն մէջ իրենեայ սկզբանքներուն
ու վարդապետթեան թիւը հասկացող թիւնը
եւ անիմաստ ու անկապ հասաւածներուն շարքը